

22.4.2022

kirjaamo.ym@gov.fikirsi.martinkauppi@gov.fi

Viite: Kommentointipyyntö (kuulemistilaisuus 13.4.2022)

Kommentit rakentamislakia koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

YM pyysi 13.4. pidetyssä kuulemistilaisuudessa toimittamaan kirjallisia kommentteja luonnokseen hallituksen esitykseksi rakentamislakia. Alla muutamia yksittäisiä huomioita liittyen ehdotettuun rakennuksen vähähiilisyiden sääntelyyn. Samalla muistutamme aiemmassa, 7.12.2021 annetussa lausunnossamme kuvattuihin epäkohtiin. Kommenteille varattu erittäin tiukka aikataulu ei valitettavasti ole antanut mahdollisuutta tutustua nyt julkaistuun, lausuntojen pohjalta jonkin verran muokattuun lakiesitykseen riittäväällä tarkkuudella.

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus (18 §)

Vastaavan sisältöinen vaatimus on jo annettu maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa (921/2021), joka astui voimaan 1.12.2021. Vaatimus perustuu RED II direktiivin 15 artiklan 4 kohtaan, jossa jäsenvaltioiden on rakennusmääräyksissään otettava käyttöön toimenpiteet, joilla uusiutuvan energian osuutta lisätään. RED II direktiivi antaa kuitenkin joustona ehdottomalle veloitteelle mahdollisuuden edistää uusiutuvien osuutta rakennuksissa: ”tai muulla tavalla vastaavin vaikutuksin”.

Nyt esitetty sanamuoto ja vaatimus sinällään tukee Suomelle esitetyn päätavoitteen täyttämistä. Jatkossa vaatimus uusiutuvien minimiosuudesta voi aiheuttaa myös rajoitteita energijärjestelmämme kehittämiseen. Päätavoite tulisi olla hiilineutraalisuus, jossa uusiutuvalla energialla on keskeinen, mutta ei ainoa rooli. Uusiutuvien energialähteiden rinnalla hyödynnetään merkittävässä määrin myös muita hiilineutraaleja energialähteitä.

Rakentamisen sääntelyssä tulee ottaa huomioon energijärjestelmien nopea muutos ja se, että lainsäädännöllä ei hidastettaisi tai hankaloitettaisi käynnissä olevaa hiilineutraalisuuskehitystä. Esimerkiksi hukkalämpöjen hyödyntäminen ja pienreaktorit (SMR) voivat auttaa merkittävästi ja nopeassa aikataulussa päästövähennyksissä, joita Suomen hiilineutraaliuden saavuttaminen vuonna 2035 edellyttää.

Kansallinen päästötietokanta (19 §)

Lakiesityksen 19 §:ssä ehdotetaan säädettävän, että Suomen ympäristökeskus (SYKE) ylläpitäisi kansallista päästötietokantaa. Olennaista on säännöskohtaisissa perusteluissa esitetty vaatimus ”tietojen tulisi edustaa ajallisesti, teknologisesti ja maantieteellisesti Suomessa tyypillisesti käytettävien tuotteiden ominaisuuksia.”

Jo käytössä olevassa päästötietokannassa tämä laatuvaatimus ei valitettavasti täyty. Energiapalveluiden (sähkön, kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen) päästöskenaariot ovat vanhentuneet ja perustuvat virheellisiin olettamuksiin. Olennaista myös on, että sääntely mahdollistaa kaukolämmön ja -jäähdytyksen paikallisten kertoimien käyttämisen. Nyt säädöskohtaisissa perusteluissa oleva tekstimuotoilu jättää tämän vaihtoehdon hyväksyttävyyden valitettavasti avoimeksi.

Rakennuksen vähähiilisyys (30 §)

ET on jo 2021 elokuussa antamassaan lausunnossaan ehdotukseen ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä esittänyt kriittiset huomionsa ilmastaselvityksen epäkohtiin. Kriittikimme kohdistui erityisesti siihen, että ilmastaselvityksen vaikutusarviot ovat puutteelliset. Nyt lausunnolla oleva lakimuutos (30 §) ei tältä osin tuo lisätietoa.

Hiilijalanjäljen laskennassa pitäisi mahdollistaa myös hankekohtainen tarkastelu, jossa voitaisiin paikallisesti käytettävissä olevin keinoin löytää kustannustehokkaimmat keinot hiilijalanjäljen minimointiin. Menettely mahdollistaisi uusia innovaatioita ja energiajärjestelmien sektori-integraatiota paikallisilla ratkaisuilla.

ENERGIATEOLLISUUS RY

Mirja Tiitinen